לומר שאינו עובד כל היום גזירה שמא יאכל א"ל רב אדא בר אהבה לרבא ומי גזר רבי יהודה שמא יאכל והתנן ^(א)^ר' יהודה אומר אף אשה אחרת מתקינין לו שמא תמות אשתו ואי מייתא אשתו עביד עבודה ולא גזר רבי יהודה שמא יאכל אמר ליה הכי השתא התם כיון דיום הכפורים הוא דכולי עלמא לא קא אכלי הוא נמי לא אתי למיכל הכא דכולי עלמא אכלי הוא נמי אתי למיכל וכי האי גוונא מי חיילא עליה אנינות והא מיגרשא נהי דאנינות לא חייל עליה אטרודי מי לא מיטריד:

מתני' [א]כל שבעת הימים הוא זורק את הדם ומקטיר את הקטורת ומיטיב את הנרות ומקריב את הראש ואת הרגל [ב]ושאר כל הימים אם רצה להקריב מקריב [ג]שכהן גדול מקריב חלק בראש ונוטל חלק בראש:

גמ' מאן תנא אמר רב חסדא דלא כרבי עקיבא דאי ר"ע הא אמר טהור שנפלה עליו הזאה טמאתו היכי עביד עבודה דתניא [1]והזה הטהור על הטמא טהור ועל הטהור טמא דברי ר' עקיבא וחכמים אומרים אין הדברים הללו אמורין אלא בדברים המקבלים טומאה מאי היא כדתנן (ב) [ד]נתכוון להזות על הבהמה והזה על האדם אם יש באזוב ישנה נתכוון להזות על האדם והזה על הבהמה אם יש באזוב לא ישנה מ"ט דר' עקיבא נכתוב רחמנא והזה הטהור עליו מאי על הטמא שמע מינה על הטמא טהור ועל הטהור טמא ורבנן האי לדברים המקבלין טומאה הוא דאתא אבל הכא קל וחומר הוא אם על הטמא טהור על הטהור לא כל שכן ור' עקיבא היינו דקאמר שלמה [2]אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני ורבנן ההוא (ג)למזה ולמזין עליו טהור [ה]ונוגע בהן טמא ומזה טהור והכתיב [3]ומזה מי הנדה יכבס בגדיו מאי מזה נוגע והכתיב מזה והא כתיב נוגע ועוד מזה בעי כיבוס בגדים נוגע לא בעי כבוס בגדים אלא מאי מזה [ו]נושא ונכתוב רחמנא נושא מ"ט כתיב מזה הא קמ"ל [ז]דבעינן שיעור הזאה הניחא למ"ד (ד)[ח]הזאה צריכה שיעור אלא למ"ד הזאה אין צריכה שיעור מאי איכא למימר אפילו למ"ד הזאה אין צריכא שיעור הני מילי [ח]אגבא דגברא אבל במנא צריכה שיעור דתנן (ה)[ט]כמה יהא בהן ויהא כדי הזאה [ט]כדי שיטבול ראשי

רש"י

לומר שאינו עובד כל היום. עד הלילה אבל בלילה אם בא להקטיר חלבים ואימורים יקטיר: **גזירה שמא יאכל.** כל היום אסור באכילת קדשים מן התורה אבל באנינות הלילה משנקבר המת ביום אינה מדברי תורה אלא מדברי סופרים והכי שמעינן ליה לר' יהודה במסכת זבחים (דף לט:) והכי קאמר רבי יהודה כל היום הוא באנינות ולא יקריב: **והא מיגרשא.** דהכי אוקימנא דאי חזי לה דמתה קדיש ועייל לבית הכנסת ומשוי ליה לגיטא דההיא דמתה גיטא למפרע: **מי לא מיטרד.** ובקדשים בעינן שמחה וגדולה דכתיב (במדבר יח) לך נתתים למשחה כדרך שהמלכים אוכלים (חולין קלב:): **מתני' הוא זורק את הדם.** של תמידין כדי שיהא רגיל ומזומן בעבודת יוה"כ: **ומטיב את הנרות.** (א) מדשן מן אפר הפתילות שכבו וכן כל יום ויום מטיבין בבקר שנאמר [שמות ל] בבקר בבקר בהטיבו את הנרות וכל יום מקטירין קטורת בהיכל פרס בשחרית ופרס בין הערבים: **ושאר כל הימים אם רצה.** להיטיב ולהקריב את כל קרבן שירצה מקריב ואין (ב) המשמר יכול לעכב על ידו: **מקריב חלק בראש.** ראש הוא (ג) להקטיר ולהקריב כל חלק שיבחר: **ונוטל חלק** (ד). בחלוקת אכילת קדשים: **בראש.** מנה יפה שיבחר לו: **גמ' דרבי עקיבא.** לקמן בשמעתין: **היכי עביד עבודה.** כל שבעה הרי מזין עליו: **על הטמא טהור ועל הטהור טמא.** אם הזה על הטמא נעשה טהור ואם הזה על הטהור נעשה טמא ויליף טעמא מעל הטמא יתירא כדמפרש לקמן: **וחכמים אומרים.** על הטמא לדרשא אתא לומר שאין דברי הזאה אמורים אלא בדברים המקבלים טומאה אבל בדברים שאין מקבלים טומאה אין הזאה הניתזת עליהן קרויה הזיה ונפקא מינה שהשיריים שיש באזוב שירי פסולי הן ואין להכשירן להזות: **כדתנן נתכוון וכו' אם יש באזוב ישנה.** כלומר (ה) ראויין השיריים להזות על אדם שצריך הזאה (ו) דלא נתכוון (לו) וחוזר ושונה ואין צריך לחזור ולהטביל: **לא ישנה.** דנפסלו במלאכה דהזאה של בהמה (ז) אין [שם] הזאה עליה והוו להו כמים שנעשית בהן מלאכה: **למזה טהור.** דדריש הכי והזה הטהור אף לאחר שהזה קרוי טהור: **הניחא למאן דאמר כו'.** פלוגתא היא בזבחים בפרק התערובות (דף פ.): **אגבא דגברא.** (ח) כל שהוא שנותן עליו מטהרו: **אבל במנא.** שהוא מטבל ראשי גבעולי אזוב בו צריכה שיעור: שיטביל

תוספות

למזה ומזין עליו טהור ונוגע טמא. תימה מזין עליו אינו טהור עד שיטבול ויערב שמשו יטהר וא"כ למאי הוה נוגע טמא טפי ממזין עליו וי"ל דה"ק מזין עליו ההזאה גורמת לו טהרה ונוגע מי חטאת גורמין לו טומאה אי נמי י"ל מזין עליו טהור היינו טהור שנפלו עליו הזאה דהוי טהור לגמרי:

מאי מזה נושא. וא"ת ומנא ליה לגמרא למעקר קרא ממשמעותיה לומר דמזה טהור ומזה דקרא היינו נושא אימר מזה ממש י"ל מדכתיב והזה הטהור אלמא דהמזה טהור ואף על גב דדרשינן (ו) מיניה טהור מכלל שהוא טמא לימד על טבול יום שהוא כשר בפרה י"ל תרתי שמע מינה:

אלא מאי מזה נושא. והא קמ"ל דעד דדרי כשיעור הזאה תימה לי א"כ מאי טעמא הדר ביה ממאי דאמר מאי מזה נוגע אי משום דקשיא ליה והכתיב נוגע והכתיב מזה ועוד מזה בעי כיבוס נוגע לא בעי כיבוס לימא הא דכתב נוגע ולא כתב ביה כיבוס היינו כי לא נוגע כשיעור הזאה ומזה דבעי כיבוס היינו כי נגע כשיעור הזאה ואין לתרץ דמש"ה לא מוקמינן ליה בנוגע וכדפריש משום דנוגע לא בעי כיבוס אפילו כי נגע בכשיעור מדכתיב והנוגע במי הנדה יטמא ולא כתב ביה כיבוס ומי הנדה משמע מים הראוין להזות שיש בהן כשיעור דהא ודאי ליתא דמי הנדה לא משמע הכי דאי לא תימא הכי א"כ כי פריך ונכתוב נושא מאי קא משני הא קמשמע לן עד דדרי כשיעור הזאה אכתי תיקשי לך ליכתוב והנושא מי נדה יכבס בגדיו דמי הנדה משמע שיש בהן כדי הזייה ועוד אי מי הנדה משמע דוקא שיש בהן כדי הזייה אם כן אין בהן כדי הזייה לא יטמא במגע כלל והא ליתא דדרים מסכת כלים משמע דמטמו במגע דתנן התם אבות הטומאות השרץ וכו' עד ומי חטאת שאין בהן כדי הזייה הרי אלו מטמאין אדם וכלים במגע ואין מטמאין במשא ואין לתרץ דה"ק מאי מזה נושא אף נושא והוא הדין במגע דשקולין הן והי מינייהו מפקת דאם כן מאי פריך ולכתוב נושא ליטני אי הוה כתב נושא הוה אמינא דוקא במשא ולא במגע להכי כתב מזה דהשתא אתי תרוייהו ועוד הלשון אינו משמע כן דקאמר עד דדרי כשיעור הזאה ולא קאמר עד דנגע כשיעור הזאה לענין כיבוס בגדים ונ"ל דלהכי לא אוקמא במגע ולענין כיבוס דא"כ הוה משמע במגע לענין כיבוס ובמשא טהור גמור והא לא אשכחן טומאה דלא מטמיא אלא במגע לענין כיבוס ובמשא טהורה אע"ג דשרץ מטמא במגע ולא במשא מ"מ לא בעי כיבוס להכי אוקמי במשא דבמשא בעי כיבוס ובמגע לא בעי כיבוס דאשכחן טומאה כיוצא בה דנבילה מטמא אדם ולא בעי כיבוס ובמשא בעי כיבוס אי נמי נ"ל דמי הנדה משמע הכי ומשמע הכי בין יש בהן כשיעור בין אין בהן כשיעור ולהכי לא מצי לאוקמא במגע דהא כתיב והנוגע במי הנדה יטמא ומשמע אפילו בכשיעור יטמא גרידא טומאה קלה בלא כיבוס בגדים והשתא נמי ניחא הא דקאמר עד דדרי כשיעור הזאה דאי הוה כתב והנושא מי הנדה יכבס בגדיו הוה אמינא בין יש בהן כשיעור בין אין בהן: ורמינהו

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ומטיב וכו' מדשנן מן האפר של הפתילות: (ב) שם ד"ה ושאר וכו' ואין אנשי המשמר: (ג) שם ד"ה מקריב וכו' ראש הוא להקריב נ"ב ותיבת להקטיר נמחק: (ד) שם ד"ה ונוטל חלק בראש בחלוקת אכילת קדשים נוטל מנה יפה כצ"ל והד"א: (ה) שם ד"ה כדתנן נתכוין וכו' אם יש וכו' כלומר ראויין וכו'. נ"ב ובמ"ג פי"ב דפרה פי' איפכא ע"ש: (ו) בא"ד דהיכא דלא נתכוון לו וחזר ושינה אין צריך כצ"ל: (ז) שם ד"ה לא ישנה וכו' בהמה שהזה עליה אינה הזאה והוו להו כצ"ל: (ח) שם ד"ה אגבא שנותן עליו כל שהוא וטהרו כצ"ל:

מסורת הש"ס

(א) [לעיל ב. סוכה כד.], (ב) [פרה פי"ב מ"ג ע"ש וברא"ש], (ג) נדה ט., (ד) [זבחים פ. לג. נדה ט.], (ה) פרה פי"ב מ"ה, (ו) [לקמן מג:],

תורה אור השלם

1. וְהִזָּה הַטָּהֹר עַל הַטָּמֵא בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְחִטְּאוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְכִבֶּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָהֵר בָּעָרֶב: במדבר יט יט
2. כָּל זֹה נִסִּיתִי בַחָכְמָה אָמַרְתִּי אֶחְכָּמָה וְהִיא רְחוֹקָה מִמֶּנִּי: קהלת ז כג
3. וְהָיְתָה לָהֶם לְחֻקַּת עוֹלָם וּמַזֵּה מֵי הַנִּדָּה יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְהַנֹּגֵעַ בְּמֵי הַנִּדָּה יִטְמָא עַד הָעָרֶב: במדבר יט כא

מוסף רש"י

מתקינין לו. מזמנין לכהן גדול לערב יוה"כ (סוכה כד.).

תוס' ישנים

ואי מתה אשתו עביד עבודה ולא גזר ר' יהודה שמא יאכל. [illegible]

עין משפט נר מצוה

נז א מיי' פ"א מהלכות עבודת יוה"כ הל' ה:
נח ב ג מיי' פ"ה מהל' כלי המקדש הל' יב [ופ"י מהל' מעשה הקרבנות הל' יח]:
נט ד מיי' פ"י מהלכות פרה אדומה הל' ח:
ס ה ו ז מיי' שם פט"ו הלכה א:
סא ח מיי' פ"י מהלכות פרה הלכה ח:
סב ט מיי' שם פט"ו הלכה א:

רבינו חננאל

פי' ר' יהודה בתימה אומר כל היום מקריב לומר שאינו עובד כל היום גזירה שמא יאכל. **כל שבעת [הימים] הוא זורק את הדם כו'.** אמר רב חסדא מתני' דלא כרבי עקיבא דאי ר' עקיבא הא אמר טהור שנפלה עליו הזאה נטמא. השתא כיון שהוזה על כהן גדול נטמא היכי עביד עבודה כו'. **ר' עקיבא** מאי היא דתניא והזה הטהור על הטמא. הזה על הטמא טהור ועל הטהור טמא דברי ר' עקיבא. וחכמים אומרים אין דברין הללו אמורין אלא בדברים שמקבלין טומאה מאי היא כדתנן, בפרה פרק י"ב נתכוין להזות על האדם והזה על הבהמה אם יש באזוב ישנה, להזות על הבהמה והזה על האדם אם יש באזוב לא ישנה. זה הכלל דבר המקבל טומאה הזאתו חוזרת עליו ודבר שאינו מקבל טומאה אין הזאתו חוזרת עליו. פי' אם נתכוון להזות על אדם או על כלים המקבלין טומאה והזה על (או) בהמה או כלי אבנים [שאין] מקבלים טומאה (שאין הזאתו חוזרת עליו טומאה) אין הזאתו חוזרת עליו לטמאו ועדיין טהור הוא, ואם יש באזוב ישנה, שאני קורא בו והזה הטהור. אבל נתכוון להזות על דבר שאינו מקבל [טומאה] והזה על דבר המקבל טומאה, הזאתו חוזרת עליו [ו]טמאו ואינו יכול לחזור ולהזות, ולא עוד אלא שטבילת אזוב פסולה, זה טעם רבנן. אבל המזה על הטהור בטהרתו עומד ולא נטמא. מצאנו בשחיטת קדשים פרק שני בתחלתו פי' דברים הללו. תניא שרפה אונן, מחוסר כפורים כשרה, יוסף הבבלי אומר אונן כשרה מחוסר כפורים פסולה, ואוקימנא בהאי קרא פליגי והזה הטהור על הטמא, טהור מכלל שהוא טמא, מר סבר טמא שהוא טמא טומאה כולה. [ו]מר סבר טומאה דהא פרשה. מאי טעמא דר' עקיבא מדהוה ליה למיכתב והזה הטהור עליו וכתב על הטמא ש"מ על הטמא טהור ועל הטהור טמא ומפני שמטמא טהורין בהזאה כדרך שמטהר טמאין בהזאה, אמר שלמה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני. ורבנן האי והזה הטהור על הטמא לדברים המקבלין טומאה הוא דאתא. כלומר לא תיחשב הזאה אלא אם תפול בדבר המקבל טומאה, אבל הכא קל וחומר על הטמא כשיזה עליו טהור, על הטהור לא כל שכן כשיזה עליו שיהיה טהור. והאי דקאמר שלמה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני למזה ומזין עליו שניהן טהורין הם, אבל הנוגע והנושא מי הנדה שניהם טמאין. ועל זה אמר שלמה [illegible]

[illegible]

ראשי גבעולין ויזה אביי אמר אפילו תימא ר"ע [א]דעביד עבודה כוליה יומא ולפניא מדו עליה וטביל ועביד הערב השמש: ומקטיר את הקטורת ומטיב את הנרות: אלמא קטורת ברישא והדר נרות ורמינהו [ב]מי שזכה בדישון מזבח הפנימי ומי שזכה במנורה ומי שזכה בקטורת אמר רב הונא מאן תנא תמיד רבי שמעון איש המצפה הוא והא איפכא שמעינן ליה דתנן [ג]בא לו לקרן מזרחית צפונית (א) [א]נותן מזרחה צפונה מערבית דרומית נותן מערבה דרומה ותני עלה רבי שמעון איש המצפה משנה בתמיד מזרחית צפונית נותן מזרחה צפונה מערבית דרומית נותן מערבה ואחר כך נותן דרומה אלא אמר ר' יוחנן מאן תנא סדר יומא רבי שמעון איש המצפה הוא ורמי סדר יומא אסדר יומא [ד]דתנן [ב]פיים השני מי שוחט מי זורק מי מדשן מזבח הפנימי ומי מדשן את המנורה ומי מעלה אברים לכבש פיים השלישי חדשים לקטורת בואו והפיסו אמר אביי לא קשיא כאן בהטבת שתי נרות כאן בהטבת חמש נרות למימרא דבקטורת מפסיק להו והא [ה]אביי [ג]מסדר מערכה משמיה דגמרא בדם[ו] התמיד מפסיק להו אמרי לא קשיא ההיא לאבא שאול הא לרבנן דתניא לא ייטיב את הנרות ואח"כ יקטיר אלא [ד]יקטיר ואחר כך ייטיב (ב) אבא שאול אומר מטיב ואחר כך מקטיר מאי טעמא דאבא שאול דכתיב [1]בבקר בבקר בהיטיבו את הנרות והדר יקטירנה ורבנן מאי קאמר רחמנא בעידן

רש"י

שיטביל ראשי גבעולין ויזה. כלומר כדי שיטבילם בהן טבילה שיהא בה להתיז ממנה: (ג) כל מי שזוכה כו'. שלש משניות הן בסדר התמיד סדורות זו אחר זו כסדר (ד) עבודתו מי שזוכה לפיים בדישון מזבח הפנימי נוטל את וכו' וכשסיים סדר מעשה הדישון נקט בתריה מי שזוכה במנורה נוטל את הטני כו' ומפרש מעשה הטבת נרות וחוזר ושונה מי שזוכה בקטורת ומפרש הלכותיו אלמא כך סידרן: מאן תנא תמיד רבי שמעון איש המצפה הוא. דשמעינן ליה בברייתא דאיירי בהלכות סדר התמיד: והא איפכא שמעינן ליה. (ה) דבר פלוגתייהו הוא דשמעינן ליה דפליג אסתמיה דמסכת תמיד ולא מיתוקמי סתמיה דתמיד כוותיה: דתנן. במסכת תמיד בא לו כהן הזורק את הדם לקרן מזרחית צפונית של מזבח נותן מתנה ראשונה מזרחה לפונה מתנה אחת כמין גאם יונית ניכרת למזרח ולצפון ומשם מקיף והולך ובא לו לקרן מערבית דרומית ונותן מערבה דרומה שהעולה טעונה שתי מתנות שהן ארבע בשתי קרנות זו כנגד אלכסונה של זו כדי שיהא מן הדם בארבע רוחות המזבח כארבע מתנות ולקמיה (טו:) מפרש מאי שנא הני תרתי קרנות: ותני עלה ר' שמעון איש המצפה משנה בתמיד. במתן דם התמיד ממתן דמי כל שאר עולות לתת ממנו מתנה ראשונה אחת שהיא שתים כמו שאמרנו כמין גאם יונית ובשניה שתים שהן שתים להפסיקה ולתת מערבה תחילה ואח"כ דרומה כדרך ביאתו שהוא מקיף ובא מן המערב לדרום וכשמגיע לקרן נותן שתי מתנות בפיסוק וטעמא מפרש לקמיה (שם ע"א): מאן תנא סדר יומא. מאן תנא לסדר תמיד דהך מס' דמיירי בסדר יום הכפורים דפליג אמשניות דסדר התמיד רבי שמעון איש המצפה הוא דשמעינן ליה דפליג אסתמיה דתמיד: הפיים השני. בפירקין דלקמן (כה.) איירי בסדר ארבע פייסות שהיו שם בכל יום וקתני באסיפת קיבוץ פיים שני היו מפייסין שלש עשרה עבודות: מי שוחט ומי זורק. את דמו ומי מדשן מזבח הפנימי ומי מעלה אברי תמיד לכבש וסודרן אותן עליו ואחר כך מעלן משם למזבח משום ברוב עם הדרת מלך ומונה והולך שלש עשרה ומתפרדין וחוזרין ונאספין לאחר שעה ומכריזין לפיים שלישי כלומר באסיפה שלישית ולקמן (דף כד:) מפרש למה מתפרדין וחוזרין ונאספין כדי שתהא הרגש קול בעזרה שנאמר (תהלים נה) בבית אלהים נהלך ברגש: חדשים. כהנים שלא הקטירו קטרת מימיהם יתקבצו כולן לכאן לגורל הקטורת אבל לא ישנים דאמר לקמן (דף כו.) מעולם לא שנה בה אדם לפי שהיתה מעשרת שנאמר ישימו קטורה באפך (דברים לג) וכתיב בתריה ברך ה' חילו. מ"מ שמעינן מינה הטבת הנרות קודמת לקטורת: כאן בהטבת שתי נרות וכו'. לקמן בפ' שלישי (דף לג.) אמרינן שמפסיק בהטבת הנרות משהטיב חמש פוסק וממתין עד שנעשה עבודה אחרת בנתים וחוזר ומטיב שתים ופליגי אבא שאול ורבנן איכא למאן דאמר בקטורת מפסיק להו ואיכא למ"ד בשחיטת התמיד וזריקת דמו מפסיק להו ולקמן (שם:) מפרש טעמא דהפסקה ותנא דידן סבירא ליה בקטורת מפסיק להו הלכך הא דקתני קטרת ברישא בהטבת שתי נרות קאמר והא דתנן הטבה ברישא בהטבת חמש ראשונות קאמר: והא אביי. לקמן בפ' שלישי (שם.) מסדר בגירסי דסדר מערכה עבודת כל יום ויום: משמיה דגמרא. דבר מקובל מכל בני הישיבה שקיבלו מרבותיהם: לא ייטיב. שבעתן ואחר כך יקטיר אלא יקטיר באמצע ואח"כ יגמור הטבת שתים. והא ליכא למימר יקטיר תחלה ואח"כ יתחיל להיטיב קאמרי רבנן דהא קיי"ל דבעי הפסקה וכל עבודות סדורות זו אחר זו על פי הכתובים לקמן במילתא דאביי ואי אפשר להקטיר עד לאחר זריקת דם התמיד ואי אמרת קטורת קודמת להטבת הנרות אין לך עוד עבודה להפסיקן בה: אבא שאול אומר מטיב. את כולם קודם להקטורת והפסקה בדם התמיד:

מערב

תוספות

ורמינהו מי שזוכה בדישון מזבח הפנימי ומי שזוכה במנורה וכו'. לא הוה צריך לאתויי מי שזוכה בדישון הפנימי אלא מי שזוכה במנורה וקטורת כי היכי דלא מייתי הכא מי שזוכה לתרום מזבח החיצון ומי שזוכה באברים דקתני התם אלא נקט חדא דלעיל מיניה דהיינו דישון מזבח הפנימי שנשנית בסמוך להם לאשמועינן דמי שזוכה במנורה ובקטורת דבבקר איירי דדישון מזבח הפנימי אינו אלא בבקר ומתני' דהכא נמי בבקר איירי והכי נמי הוה מצי לאקשויי דמתני' קתני זריקת דם תמיד ברישא ובמס' תמיד (דף ל:) קתני ברישא מי שזוכה בדישון מזבח הפנימי והדר מי שזוכה במנורה והדר קתני שחיטת התמיד וקבלת דמו וזריקתו והדר העלאת אברים לכבש והדר קטורת והדר הקטרת אברים והעלאתן מכבש למזבח וכי משני רבי שמעון איש המצפה היא אז הכל מתורץ ומנרות דקתני התם ברישא פריך: מאן תנא תמיד רבי שמעון איש המצפה היא. רב הונא קיבל דר"ש איש המצפה ורבנן פליגי בסדר העבודה אבל לא ידע היכי סבירא ליה[ז]:

אמר אביי לא קשיא כאן בהטבת שתי נרות כו'. מדלא קאמר אלא אמר אביי מכלל דלא הדר ביה משינויא דשנין ארומיא דמתניתין אההיא דתמיד וקשיא לן אמאי לא משני נמי הכי דמתניתין דהכא בשתי נרות ומתניתין דתמיד בחמש נרות ונראה לי דאפילו אי הוי משני הכי אכתי פליגא אמתניתין דהתם זריקת דם התמיד בתר דישון מזבח הפנימי והמנורה והכא קתני זריקה ברישא להכי צריך לאוקמי כתנאי והא דלא קתני במתניתין נמי הטבה דמקמי הקטורת י"ל דלא קא חשיב אלא הטבת שתי נרות שהן גמר העבודה והטבת חמש נרות לא היה עושה כה"ג כדאמר בסמוך אורויי בעלמא קא מורי:

ההיא לאבא שאול וכו'. לעיל כי קאמר מאן תנא יומא רבי שמעון איש המצפה היא הוה מצי למימר מאן תנא תמיד אבא שאול היא דפליג אמתניתין דיומא ומתניתין דיומא כרבנן דפליגי עליה וי"ל דניחא ליה לומר להזכיר שם התנא דמתניתין דהיינו רבי שמעון איש המצפה ועוד משום דאשכחן ליה בהדיא דאתא לאיפלוגי אמתניתין דתמיד דקאמר רבי שמעון איש המצפה משנה בתמיד:

בעידן

עין משפט נר מצוה

סג א מיי' פ"ה מהלכות מעשה הקרבנות הלכה ו ופ"א מהלכות תמידין הלכה י:

סד ב מיי' פ"ד מהל' תמידין הלכה ו: ג [טור א"ח סימן מח וב"י שם]:

סה ד מיי' שם פ"ו הלכה ד:

רבינו חננאל

[אביי אמר אפילו תימא ר"ע דעביד עבודה כוליה יומא ולפניא מדו עליה וטביל ונמצא טהור] לכל עבודה. וכן עושין לו כל שבעת הימים. ומקטיר את הקטורת ומטיב את הנרות איני והתנן בתמיד (פרק ו') [פ"ג] מי שזוכה בדישון ומי שזוכה במנורה ואחר כך מי שזוכה בקטורת. א"ר יוחנן מאן תנא סדר יומא שמעון איש המצפה דמשנה בתמיד, כלומר חולק על התנא ששנה מסכת תמיד. ורמי סדר יומא אסדר יומא, בכאן שנינו קטרת ואחר כך נירות. ובפרק שלאחריו שנינו הנירות בפיים השני והקטרת בפיים השלישי, הנה נירות ואחר כך קטרת. ופריק אביי הא מתני' דמקדים [קטרת לנרות בהטבת שתי נרות ואידך מתניתין דמקדים] הנירות לקטורת להטבת (ב') [ה'] נרות. למימרא דבקטרת מפסיק הנרות ומקטיר וחוזר ומטיב ב' נירות. והא אביי מסדר מערכה, כלומר מחשב סדר עבודות בגמרא דהביאו לו את התמיד ובדם התמיד מפסיק להו. אמרי לרבנן בקטרת מפסיק להו, לאבא שאול בדם התמיד מפסיק להו. ואביי אליבא דאבא שאול דתניא לא ייטיב ואחר כך יקטיר אלא יקטיר ואחר כך ייטיב. פי' לא ייטיב הכל ואחר כך יקטיר אלא יקטיר ואחר כך ישלים ההטבה. אבא שאול אומר מטיב ואחר כך מקטיר. כלומר מפסיקין בדם התמיד ומשלים הטבת כל הנירות ואחר כך מקטיר. מאי טעמא דאבא שאול דכתיב בבקר בבקר וגו', דבריו פשוטין הן.

תום' ישנים

בעי כיבוס בגדים כמו ששנינו בהדיא במסכת כלים [שם] וא"כ אי אפשר לתרץ מאי מזה נוגע, והלשון מוכיח כן דלא קאמר במזה כתיב כיבוס בגדים בנוגע לא כתיב, ועוד דמשמע דקאמר ועוד על מה שהקשה הא כתיב מזה הא כתיב נוגע, ועוד דאפילו לא היה כתיב נוגע כלל מלינו שאין דינם שוה [דמזה לריך כיבוס בגדים] ונוגע אינו לריך כיבוס בגדים. וא"ת נהי דמוכיח מן המשנה דנוגע אין זה מזה, מ"מ אמן מנא לן דלא מוקמת מזה בנוגע, דילמא בעי מזה שיעור. י"ל (שיש) [שאין] לנו להעמידו בנוגע שהנוגע הוא בכלל מזה ולא (שמעי') [נושא], אבל והאוכל דנדה יש לנו להעמידו בנוגע ובנושא שאינו משמע זה יותר מזה. אך תימה קלת אמאי כתיב כיבוס בגדים באוכל בדרשא דנדה כיון שמשמע נמי נוגע דלא בעי כיבוס בגדים. י"ל דלשום דרשא איצטריך. ועוד י"ל דלהכי שדייה רחמנא לאוכל בין נושא לנוגע למימר דקאי אתרוייהו למילף שיעורא. וה"ר יהודה מקורביל דוד גיסי רבינו שמשון תירץ דלכתוב רחמנא אוכל במקום נושא כמו שכתוב כאן מזה במקום נושא אלא ש"מ דאוכל כתיב ללמד שיעור אכילה על שניהם דאין להעמידו בנושא. וא"ת וליכתוב אוכל בלא הזכרת כיבוס בגדים כיון דקאי אתרוייהו. י"ל (דמזה) [דהוה] מוקמינן ליה בנוגע לחוד שהוא מענייננו שלא היה כתוב בו כיבוס בגדים. וקשה על זה דהא בנוגע לחוד לא הוה מיתוקם דא"כ לא ניכתוב נוגע כלל והוה מוקמינן באוכל כיון דלא כתיב ביה כיבוס בגדים כמו בנושא. י"ל דבנוגע לחודיה לא הוה מוקמינן [דבעי] שיעור (דבעי) אכילה דאדרבה סברא יותר להצריך שיעור [ב]נושא מבנוגע כדאשכחן במי חטאת דנוגע לא בעי שיעור לטומאת מגע וטומאת משא לריכה שיעור, הלכך לא הוה מיסתבר לאוקמי שיעור אכילה בנוגע לחוד ולא בנושא, כיון שלא היה כתוב כלל נוגע בתורה והוה מוקמינן ליה בנושא, לכך הוצרך לכתוב נוגע, ומעתה איצטריך להעמידו

מסורת הש"ס

א) [לקמן יט.], ב) תמיד ל: [פ"ג מ"ו], ג) ג"ז שם [פ"ד משנה א], ד) לקמן כה. תמיד ל. [פ"ג מ"א], ה) לקמן לג., ו) [בס"א: ובדם], ז) [וע"ע תוס' עירובין עט. ד"ה מאן תנא],

תורה אור השלם

1. וְהִקְטִיר עָלָיו אַהֲרֹן קְטֹרֶת סַמִּים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר בְּהֵיטִיבוֹ אֶת הַנֵּרֹת יַקְטִירֶנָּה: שמות ל ז

הגהות הב"ח

(א) גמ' ונותן מזרחה כו' ונותן מערבה וכו': (ב) שם אבא שאול אומר. נ"ב ע"ל דף ל"ג: (ג) רש"י ד"ה מי שזוכה כצ"ל ותיבת כל נמחק: (ד) בא"ד כסדר עבודתן מי שזוכה לפיים בדישון מזבח הפנימי ונכנס ונטל את הטני וכו' מי שזוכה במנורה נכנס וכו' ומפרש מעשה כצ"ל ותי' נוטל את הטני נמחק: (ה) שם ד"ה והא איפכא שמעינן לי' לתנא דאיירי בפלוגתייהו דשמעינן ליה דפליג כצ"ל:

מוסף רש"י

ראשי גבעולין. של אזוב ולא שיספוק בקיעות (נדה ט.). מי שוחט. את התמיד (לקמן כה.). חדשים לקטורת. כך היו מכריזין קול בעזרה (לקמן כו.). אביי מסדר מערכה. מנה סדר עבודות של כל יום ויום, משמיה דגמרא. דכוליה ישיבה דרבנן דבי מדרשא (לקמן לג.).

תום' ישנים (המשך)

(בנוגע) [בנושא] כיון דנוגע ואוכל בשניהם לא היה כתוב כיבוס ובנושא היה כתוב. ועוד י"ל דכיון דנוגע לא היה כתוב בתורה לא הוה מוקמינן ליה בנוגע אי לא כתוב נוגע, והא [ד]לא כתוב ביה כיבוס בגדים לא חש לכתבו, דממילא מיתוקם בנושא הכתוב בתורה, אבל מזה למה כתיב בו כיבוס בגדים בתם אי מוקמת ליה בנוגע, להכי אייתר לכתוב בו כיבוס בגדים להוכיח דמשתעי בנושא.

מאן תנא תמיד רבי שמעון כו' והא שמעינן ליה איפכא. תימה דרב הונא [מאי] הוה סליק אדעתיה. ואומר ה"ר אלחנן כי כן דרך התלמוד וכן מלינו בעירובין בריש פ' חלון [עט.] גבי מאן תנא אהלות ר' יוסי היא, והיו יודעין דמיירי הני תנאי שהן מביאין בהך מילתא, והיו סבורים שאמרו בענין אחר ממה שאמרו, וכשנודעה הברייתא בבית המדרש הקשוה על דבריהם ותירצו אמוראים אחרים איפכא. (אביי אמר) [אמר אביי] לא קשיא כאן בהטבת שתי נרות כו'. וא"ת אמאי לא משני אביי הכי על קושיא דתמיד מיומא דהכא דתמיד נרות ברישא בהטבת [חמש נרות והך דיומא בהטבת] שתי נרות. י"ל דבתמיד מוכח שאף הטבת שתי נרות שהיתה בסוף היתה קודם קטורת, דתנן התם בסוף פרק שלישי מי שזכה בדישון מזבח פנימי כו' מי שזכה לו בדישון המנורה נכנס ומלא שתי נרות המזרחיים דולקות מדשן את השאר ומניח את אלו, מלאן שכבו חוזר ומדליק כו', ובתר הכי תני סדר התמיד ולא היו כופתין (מנורה) [את הטלה] כו', וכל סדר הולכתו, והדר תני החלו עולין כו' מי שזכה בדישון המנורה נכנס ומלא שתי נרות מזרחיות דולקות מדשן כו' מי שזכה בקטורת כו' אלמא דהנרות [קודם] לקטורת. ומיהו כיון דידע פלוגתא דאבא שאול ורבנן הוה מצי לשנויי הא אבא שאול והא רבנן דסדר יומא כרבנן דאבא שאול, אלא הכך בבא דלקמן בה' נרות מיירי, והאיך דתמיד כאבא שאול דמאחר קטרת אחר ב' נרות ובדם התמיד מפסיק להו, אלא ודאי אביי לא קאי אפירכא דיומא מסדר תמיד, ורב הונא ורבי יוחנן לא ידעי פלוגתא דאבא שאול ורבנן. א"נ ידעו אלא קשיא להו קושיא דלקמן תנא ברישא הטבת שתי נרות כו'.